

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/162443,Prof-Janusz-Kurtyka-19602010.html>
17.05.2024, 22:53

Prof. Janusz Kurtyka (1960-2010)

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Historyk, znawca Polski średniowiecznej i badacz jej dziejów najnowszych, redaktor naczelny „Zeszytów Historycznych WiN-u”, prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”. Zginął 10 kwietnia 2010 r. w katastrofie samolotu prezydenckiego w Smoleńsku, w drodze na uroczystości upamiętniające 70. rocznicę Zbrodni Katyńskiej.

Urodził się 13 sierpnia 1960 r. w Krakowie. Absolwent Wydziału Historyczno-Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ukończył studia doktoranckie w Instytucie Historii PAN, gdzie w 1995 r. obronił rozprawę doktorską z zakresu nauk humanistycznych. W 2000 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego.

W latach 2000–2005 był organizatorem i dyrektorem Oddziału IPN w Krakowie. Od 1979 r. działał w opozycji demokratycznej w Krakowie, był m.in. współzałożycielem Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Instytucie Historii UJ i członkiem Komitetu Założycielskiego NZS UJ, wykładowcą podziemnego Chrześcijańskiego Uniwersytetu Robotniczego. Był pracownikiem naukowym w Instytucie Historii PAN (od 1985 r.), członkiem Rady Naukowej Instytutu Historii PAN kadencji 1999–2002 i 2003–2006. W latach 1989–2000 był przewodniczącym Koła NSZZ „Solidarność” krakowskich placówek Instytutu Historii PAN.

Autor ok. 140 publikacji naukowych z zakresu historii Polski średniowiecznej i wczesnonowożytnej oraz historii oporu antykomunistycznego w Polsce po 1944 r., w

Janusz Kurtyka

tym czterech książek: „Generał Leopold Okulicki »Niedźwiadek« 1898–1946”, „Tęczyńscy. Studium z dziejów polskiej elity możnowładczej w średniowieczu”, „Latyfundium tęczyńskie. Dobra i właściciele XIV–XVII w.”, „Odrodzone Królestwo. Monarchia Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego w świetle nowszych badań”, współautor wielu opracowań zbiorowych. Był współpracownikiem „Polskiego Słownika Biograficznego”, współautorem „Słownika historyczno-geograficznego województwa krakowskiego w średniowieczu”, a od 1994 r. redaktorem naczelnym „Zeszytów Historycznych WiN-u”. Przewodniczył Komitetowi Redakcyjnemu serii „Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny”, był członkiem redakcji czasopisma naukowego IPN „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989”. Janusz Kurtyka należał m.in. do Polskiego Towarzystwa Historycznego, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemysłu i Polskiego Towarzystwa Heraldycznego.

9 grudnia 2005 r. został wybrany przez Sejm RP na stanowisko Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, 29 grudnia 2005 r. złożył ślubowanie jako Prezes Instytutu.

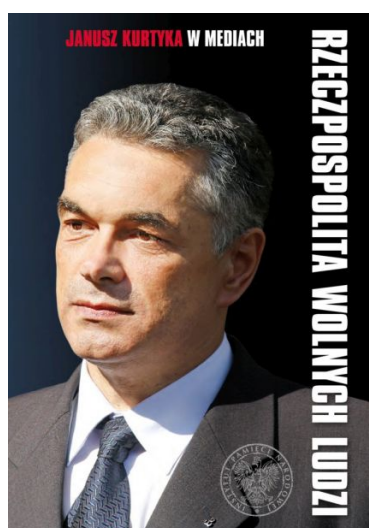
Laureat Nagrody im. Adama Heymowskiego (1996), II nagrody w Konkursie im. Klemensa Szaniawskiego (1998), Nagrody im. Joachima Lelewela (2000), Nagrody im. Jerzego Łojka (2001). W 2009 r. odznaczony przez Prezydenta Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski. W 2010 roku pośmiertnie uhonorowany nagrodą IPN Kustosz Pamięci Narodowej.

Polecamy publikacje poświęcone Januszowi Kurtyce

Są wśród nich zarówno pośmiertne wydania prac oraz wystąpień Janusza Kurtyki, jak też zbiory opracowań o charakterze naukowym i wspomnienia.

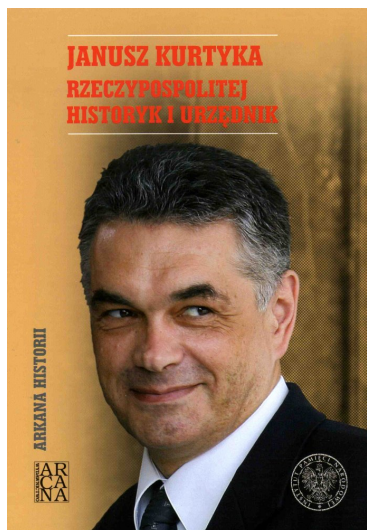

[*Obudzić naród do wielkości... Wystąpienia Janusza Kurtyki przed Parlamentem RP 2005-2010, wybór Cecylia Kuta, Jarosław Tęśiorowski; wstęp i opracowanie Cecylia Kuta, Warszawa 2019*](#)

[*Rzeczpospolita wolnych ludzi. Janusz Kurtyka w*](#)

*mediach - wybór
wywiadów, artykułów,
oświadczeń z lat 2000-
2010, wybór i
opracowanie Andrzej
Arseniuk i Filip Musiał,
Warszawa 2015*

*Janusz Kurtyka.
Rzeczypospolitej
historyk i urzędnik, red.
Waldemar Bukowski i
Wojciech Frazik, Oddział
IPN w Krakowie,
Wydawnictwo Arcana,
Kraków 2014*

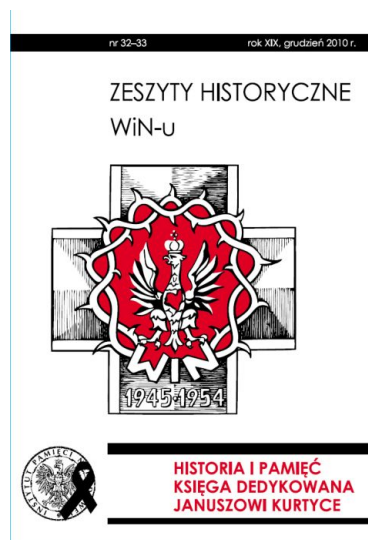

**Janusz Kurtyka, Z
dziejów agonii i
podboju. Prace zebrane
z zakresu najnowszej
historii Polski,
Wydawnictwo „Arcana”,
Kraków 2011**

**JANUSZ KURTYKA
1960-2010**

**Biuletyn IPN. Numer
specjalny 2010**

**„Zeszyty Historyczne
WiN-u”, nr 32-33:
Historia i pamięć.
Księga dedykowana
Januszowi Kurtyce**

Zobacz także:

- [Janusz Kurtyka, Zbrodnia Katyńska to ludobójstwo](#)
- [Mateusz Szpytma: 10 kwietnia 2010 r. byłem w Katyniu - pierwsza informacja dotyczyła usterki samolotu](#)
- [Filip Musiał: Moją Ojczyznę - Polska. Janusz Kurtyka](#)
- [Filip Musiał, Janusz Kurtyka. Między polityką historyczną a historyczną świadomością](#)
- [Filip Musiał, Od „buntu niewolników” po „przystanek Niepodległość”. Janusz Kurtyka \(1960-2010\)](#)
- [Jarosław Tęśiorowski, Pracował na rzecz pamięci narodowej. Zginął w drodze „na skrawek polskiej ziemi”](#)
- [Instytut od spraw trudnych - ile zawdzięczamy prezesowi Kurtyce](#)
- [Dorota Koczwańska-Kalita, Trudno będzie Go zastąpić](#)
- [Jacek Kwilosz, Rafał Leśkiewicz, Zbigniew Nawrocki, Wojciech Sawicki, Mówił: Archiwa to „serce” IPN](#)
- [Instytut pamięta - „Rzeczpospolita”, 9-10.04.2011](#)
- [Materiały o Januszu Kurtyce na portalu przystanekhistoria.pl](#)